

Warszawa, 27 czerwca 2022r .
KL/250/123/AZ/2022

Pan
Kazimierz Kleina
Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z pracami legislacyjnymi dotyczącymi ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 742), Konfederacja Lewiatan przedstawia poniższe stanowisko.

Uprzejmie proszę o zapoznanie się ze stanowiskiem oraz o rozważenie uwzględnienia zawartych w nim uwag w toku prac nad wskazanymi rozwiązaniami legislacyjnymi.

Z poważaniem,

Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik: Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 742)

Stanowisko Konfederacji Lewiatan dotyczące ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk nr. 742), dalej określonej jako „Ustawa”

I. Wakacje kredytowe (uwagi dot. art. 73 Ustawy)

1. Warunki udzielenia wakacji kredytowych

Aktualna wersja Ustawy przewiduje, zgodnie z art. 73 ust. 5 pkt. 5, iż wniosek dotyczący wakacji kredytowych powinien zawierać oświadczenie, że wniosek dotyczy nieruchomości przeznaczonej na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych. Ustawa precyzuje, iż oświadczenie to składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Zmianę tę należy ocenić pozytywnie. Wykluczy ono osoby, które zawarły umowę kredytu by nabyć nieruchomość w celach inwestycyjnych, a nie mieszkaniowych.

Jednakże zawieszenie wykonania umowy określone w art. 73 Ustawy nie wymaga spełnienia żadnych kryteriów finansowych. Tak wskazane rozwiązanie należy ocenić negatywnie.

Po pierwsze, celem uzasadnionym aksjologią i istotą pomocy, powinno być wsparcie kredytobiorców w trudnej sytuacji. Podczas konferencji 10 maja br. premier Mateusz Morawiecki wskazywał na wartości takie jak solidarność społeczna oraz pomoc tym którzy są w potrzebie. Kluczowym jest powiązanie instrumentów wsparcia z osobami, które wsparcia wymagają. **Tymczasem w obecnym kształcie Ustawa umożliwia uzyskanie wsparcia w zakresie wakacji kredytowych niezależnie od sytuacji finansowej, w tym osobom, które nie mają problemu ze spłatą kredytów oraz zamożnym.**

Po drugie, należy mieć na względzie koszt jaki rodzą wakacje kredytowe. Jednym z nich jest **proinflacyjność tego rozwiązania.** Inflacja jest problemem i społecznym i ekonomicznym. W obecnych warunkach generowana jest nie tylko przez czynniki krajowe, ale i zewnętrzne, w tym cechujące się dużą niepewnością co do ich intensywności, czasu trwania oraz rozmiaru. W warunkach inflacji galopującej (13,9% rok do roku w maju 2022) oraz ryzyka jej dalszego wzrostu bądź pozostania na wysokim poziomie ze szczególną ostrożnością należy realizować wszelkie instrumenty wsparcia mające charakter proinflacyjny. Wakacje kredytowe są rozwiązaniem ograniczającym skuteczność polityki pieniężnej w walce z problemem inflacji. **Innym kosztem który można wskazać będzie dodatkowe ograniczenie dostępności kredytu dla przedsiębiorstw.** Biorąc pod uwagę możliwe scenariusze gospodarcze, w tym ryzyko stagflacji, podejmowanie działań legislacyjnych których skutkiem ubocznym może być dodatkowe odcięcie części firm od finansowania należy ocenić

negatywnie. Tym samym wakacje kredytowe w kształcie wskazanym w Ustawie zaburzają instrumentarium walki z problemem inflacji, wprowadzając dodatkową niepewność co do skutków w i tak już wyjątkowo niepewnym otoczeniu gospodarczym. **Grozi to tym samym nieosiągnięciu żadnego z założonych celów gospodarczych. Nie tylko istota wsparcia wymaga aby wakacje kredytowe były zawężone do kredytobiorców w trudnej sytuacji, ale również okoliczności ekonomiczne przemawiają za możliwie precyzyjną konstrukcją tego instrumentu.**

Tym samym niezbędne jest kryterium finansowe. Proponujemy aby w art. 73 Ustawy określić dodatkowo następujący warunek w przynajmniej następującej treści: **kredytobiorca ponosi miesięczne koszty obsługi kredytu w wysokości przekraczającej 30% dochodów osiągniętych miesięcznie przez jego gospodarstwo domowe (wartość wskaźnika RdD przekracza 30%).** Warunek taki należy traktować jako minimalny tzn. rekomendowane jest wprowadzenie przynajmniej warunku, iż wartość wskaźnika RdD przekracza 30% celem odrzucenia wniosków składanych przez osoby w ewidentnie dobrej sytuacji ekonomicznej i minimalizowania kosztów tego rozwiązania.

2. Zakres wakacji kredytowych

W kontekście art. 73 ust. 1 Ustawy należy także przytoczyć uzasadnienie Ustawy (wcześniej projektu Ustawy): „Wraz ze wzrostem stóp referencyjnych NBP następuje wzrost oprocentowania kredytów hipotecznych. Skutkiem tego wzrostu jest zwiększenie miesięcznej wysokości raty kredytu mieszkaniowego. W związku z tym, coraz większa liczba kredytobiorców ponosi miesięczne koszty obsługi kredytu mieszkaniowego w wysokości przekraczającej 50 proc. dochodów osiągniętych miesięcznie w gospodarstwie domowym”. Wprost wskazuje ono, iż celem jest objęcie pomocą kredytobiorców, którzy zawarli umowę na kredyt ze zmiennym oprocentowaniem. **Należy zatem wprost wykluczyć z zakresu wakacji kredytowych kredyty ze stałą stopę procentową.**

Tym samym art. 73 ust. 1 Ustawy powinien brzmieć: „Na wniosek konsumenta w rozumieniu art. 4 pkt 7 ustawy zmienianej w art. 66 kredytodawca, o którym mowa w art. 4 pkt 8 tej ustawy, zawieszona wykonanie umowy o kredyt hipoteczny w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 66, udzielony w walucie polskiej, w którym stawka oprocentowania jest zmienna oraz określona w oparciu o wskaźnik WIBOR lub jego następcę, zwanej dalej „umową””.

Ponadto art. 73 Ustawy odnosi się do ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami która zasadniczo weszła w życie w lipcu 2017. Powstaje zatem pytanie, jakie zasady mają mieć zastosowanie do kredytów zawartych przed lipcem 2017r. tj. przed dniem wejścia ustawy. **Aby zachować należyta spójność zgodnie z**

wyznaczonymi celami regulacji, również i w tym przypadku należy wprost wskazać, iż rozwiązanie dotyczy wyłącznie kredytów określonych w wyżej proponowanym brzmieniu art. 73 ust. 1

W kontekście art. 73 ust. 3 Ustawy wskazujemy, iż klient powinien składać w jego zakresie oświadczenie pod sankcją karną, gdyż bank nie będzie w stanie zweryfikować, czy klient nie zawiesił już innej umowy w innym banku.

Art. 73 ust. 7 dopuszcza *de facto* zawieszenie wsteczne umowy. Należałoby rozszerzyć zapis art. 73 ust. 4 poprzez dodanie zdania „*Wniosek musi zostać doręczony kredytodawcy na minimum 5 dni robocze przed rozpoczęciem miesiąca, którego ma dotyczyć wnioskowane zawieszenie*”.

II. Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (uwagi dot. art. 66 i art. 89 Ustawy)

1. Zasada dotycząca ograniczenia wpłat

Rekomendujemy nie uchylanie art. 16a ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej określonego w art. 66 pkt. 6 lit. b Ustawy.

W obecnej wersji Ustawy zostały przywrócone obecnie obowiązujące zapisy dotyczące wyznaczania składki tj. kwartalne wpłaty kredytodawców dokonywane są proporcjonalnie do wartości bilansowej brutto posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni. Przy obecnym nieznacznym wykorzystaniu funduszu zapis dot. ograniczenia wpłat do max. wartości 1% wartości bilansowej brutto posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych należało by również pozostawić niezmienny.

2. Dofinansowanie Funduszu Wsparcia Kredytowego

Względem art. 66 i art. 89 Ustawy należy wskazać, iż nie wykazano aby dodatkowe środki na Fundusz Wsparcia Kredytowego miały być konieczne. Trudno wskazać na zasadność takiego rozwiązania; oparte jest ono na nieweryfikowalnym założeniu. Podstawowym kryterium dodatkowych środków jest ich celowość.

Przy obecnych przepisach w zakresie przesłanek i kryteriów przyznawania wsparcia środki które już są w Funduszu Wsparcia Kredytobiorców są wystarczające na potencjalne wypłaty. Wpłata dodatkowa powinna być określona jako maksymalna (tj. maksymalnie 1 400 000 000 zł) i powinna być dokonana warunkowo (tj. wyłącznie w sytuacji w której środki zgromadzone w Funduszu spadną

poniżej określonego minimum). Dodatkowe składki na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców w zakładanej w projekcie kwocie będą stanowiły obciążenie budżetów banków jeszcze w tym roku.

3. Spłaty dokonywane przez kredytobiorców (art. 87 Ustawy)

Proponowane zmiany wprowadzają nieuzasadniony dualizm procesowy i zasadniczo różne rozwiązania operacyjne w zakresie sposobu wykonania umów sprzed nowelizacji ustawy (które będą w części obsługiwane według dotychczasowych zasad oraz w części według zasad zmodyfikowanych – dotyczy to umów, które rozpoczynają zwrot wypłaconego wsparcia po 31.12.2022 r.) oraz wszystkich umów po nowelizacji (realizowane będą według zasad zmodyfikowanych).

Dodatkowo, umowy zawarte przed nowelizacją ustawy, dla których zwrot wypłaconego wsparcia rozpoczyna się po 31.12.2022 r., mają być obsługiwane według zasad zmodyfikowanych mimo odmiennych postanowień kontraktowych dot. zwrotu wsparcia, regulujących to zagadnienie zgodnie z dotychczasowymi przepisami, mówiących o tym, że kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu udzielonego wsparcia na rachunek Funduszu w BGK oraz posiadanych zapisów w umowie dotyczących wezwań do zapłaty tj. „BGK wzywa Kredytobiorcę do dokonania płatności”. Sytuacja ta może negatywnie wpływać na świadomość sytuacji prawnej po stronie kredytobiorców korzystających ze wsparcia oraz obniżyć skuteczność procesów zmierzających do uzyskania zwrotu wsparcia w przewidzianych w przepisach przypadkach.

III. Vacatio legis (art. 93 Ustawy)

Wskazany 14-dniowy termin należy uznać za zdecydowanie zbyt krótki by dostosować systemy i procedury którymi objęta jest pomoc kredytodawcom wskazana w Ustawie (o czym częściowo wyżej w treści niniejszego stanowiska). Rozumiejąc, iż czas jest istotnym kryterium dla ustawodawcy, należy wskazać jako właściwy termin vacatio legis termin 30-dniowy. Biorąc pod uwagę złożoność mechanizmów, szybkość nie powinna być dokonana kosztem jakości, a ustawodawca nie może zaskakiwać w podobny sposób podmiotów gospodarczych.

Konfederacja Lewiatan, KL/250/123/AZ/2022

